



## Utrikesdepartementet

### Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom miljö, klimat och biologisk mångfald, 2022–2026

#### 1. Inriktning

Målet för svenskt internationellt bistånd är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Utvecklingssamarbetet ska ta sin utgångspunkt i principerna om bistånds- och utvecklingseffektivitet liksom i Agenda 2030, Addis Abeba Action Agenda och Parisavtalet.

Strategin ska gälla under perioden 2022–2026 och omfattar för Sida sammanlagt 8 miljarder kronor. Strategin styr användningen av medel som anslås under Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslag 1:1 Biståndsverksamhet, anslagspost 34 Hållbar utveckling i regleringsbrev avseende Sida för respektive budgetår.

Verksamheten ska bidra till följande mål:

- Ökad vattentrygghet genom hållbar förvaltning av sötvattenresurser och sötvattensystem
- Begränsad klimatpåverkan inklusive ökad tillgång till förnybar energi och ökad energieffektivisering
- Fler miljömässigt hållbara och inkluderande städer och samhällen.

- Hållbara produktions- och konsumtionsmönster, inklusive omställningen till hållbara livsmedelssystem, minskade föroreningar och hållbar kemikalie- och avfallshantering
- Stärkt anpassningsförmåga och motståndskraft mot klimatförändringar och naturkatastrofer, inklusive för att förebygga, motverka och hantera ofrivillig migration pådriven av miljö- och klimatförändringar
- Renare hav och kuster samt hållbart nyttjande och förvaltning samt restaurering av marina naturresurser, biologisk mångfald och ekosystem
- Ökat skydd, bevarande och restaurering av ekosystem och biologisk mångfald samt stärkta förutsättningar för hållbar förvaltning och hållbart nyttjande av landbaserade naturresurser

## 2. Kontext

Klimatförändringar, föroreningar och förlusten av biologisk mångfald är vår tids ödesfrågor och orsakar allvarliga konsekvenser för fattigdomsbekämpning, livsmedelsförsörjning, vattentillgång, ekosystemtjänster, hälsa, mänskliga rättigheter, jämställdhet samt fred och säkerhet. FN:s klimatpanels rapporter visar att jordens klimat förändras allt snabbare. Havsnivåerna stiger och extremväder förekommer med ökande frekvens och intensitet. Fler arter än någonsin i mänsklighetens historia hotas av utrotning och många ekosystem förändras i snabb takt. Mänskligheten beräknas idag ha passerat fem av de nio s.k. planetära gränserna vilket riskerar att ge oöverskådliga effekter för människors välbefinnande. Människor, inte minst kvinnor och flickor, som lever i fattigdom och utan sociala skyddsnet är särskilt utsatta.

En hållbar grön återhämtning bygger på en inkluderande, rättvis och cirkulär omställning, utfasning av fossil energi, restaurering av degraderade ekosystem, ett hållbart nyttjande av naturresurser samt omställning till hållbara livsmedelssystem. En hållbar grön återhämtning lägger grunden för att kunna begränsa den globala uppvärmningen, minska förlusten av biologisk mångfald, minska föroreningar, utrota fattigdom och svält i världen samt att undvika framtida pandemier. Samtidigt kan miljö- och klimatarbetet skapa möjligheter till nya jobb och ekonomisk tillväxt. Det är viktigt att sådana synergier uppmärksammas och tas tillvara på för att skapa hävstångseffekt i omställningen.

Spänningar och konflikt i och mellan samhällen kan förebyggas genom en förståelse för hur miljö- och klimatinsatser påverkar den lokala kontexten. Miljö- och klimatarbetet är också viktigt för att förebygga humanitära behov till följd av extremväder, ökade migrationsströmmar samt väpnade konflikter.

Bristande institutionell kapacitet och svaga utbildningssystem liksom bristande kunskap i miljöfrågor är i många delar av världen ett grundläggande hinder för att kunna främja en miljö- och klimatomfattigt hållbar utveckling och hållbart nyttjande av naturresurser. När miljön exploateras på ett sätt som inte är hållbart leder det ofta till kränkningar och övergrepp av de mänskliga rättigheterna. Samtidigt krymper utrymmet och möjligheter för individer att demokratiskt påverka beslut, lagar, regler och andra överenskommelser som berör klimatet, ekosystem, naturresurser, etc. i många länder. Ökad tillgång till faktabaserad kunskap och information, bl.a. genom stärkta system för utbildning och forskning, ökat deltagande i beslutsprocesser, tillgång till rättslig prövning och transparens främjar en miljömässigt hållbar utveckling, kan bidra till att förebygga konflikter och ta tillvara möjligheterna i klimat- och miljöomställningen.

### 3. Verksamhet

Sida ska genomföra, följa upp och redovisa verksamheten i linje med vad som föreskrivs i regeringens riktlinjer för strategier inom svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (UD2017/21053). I riktlinjerna framgår bland annat att verksamheten aktivt ska styras mot målen samt att faktiska resultat följs upp utifrån målen. Den årliga strategirapporten ska vara övergripande och bland annat innehålla en redovisning, analys och bedömning av resultaten av verksamheten i förhållande till angivna mål. Resultatinformation ska användas för beslutsfattande, lärande, ansvarsutkrävande och för att säkerställa transparens gentemot allmänheten. Uppföljningen ska ge tillförlitlig och användbar information om resultat på såväl kortare som längre sikt genom både kvalitativ och kvantitativ information, där så är möjligt. Resultatuppföljning ska i första hand svara på frågan om verksamheten gjort skillnad, hur och för vem. Uppföljningen ska med utgångspunkt i de förutsättningar som finns svara på i vilken omfattning utvecklingssamarbetet gjort skillnad.

Utvecklingssamarbetet bidrar till hållbar utveckling utifrån Agenda 2030,

åtagandena om utvecklingsfinansiering från Addis Abeba Action Agenda och Parisavtalet. Verksamheten inom strategin är särskilt relevant för följande mål i Agenda 2030: 6. Rent vatten och sanitet för alla, 7. Hållbar energi för alla, 11. Hållbara städer och samhällen, 12. Hållbar konsumtion och produktion, 13. Bekämpa klimatförändringar, 14. Hav och marina resurser, 15. Ekosystem och biologisk mångfald.

Sveriges utvecklingssamarbete ska vara relevant och effektivt.

Verksamheten ska sträva efter att vara integrerad, och kunna bidra till flera mål samtidigt. Det globala mervärdet ska prioriteras, men verksamhet som kan hänföras till en enskild region kan också förekomma. Sverige ska särskilt stå upp för frågor som inte i tillräcklig utsträckning lyfts fram av andra aktörer i det internationella samarbetet, till exempel kopplingar mellan miljö, klimat och hälsa, mänskliga rättigheter samt fred och säkerhet och där Sverige har särskild kompetens och erfarenhet. De internationellt överenskomna principerna för bistånds- och utvecklingseffektivitet ska tillämpas av både Sverige och våra partnerländer. Vikten av transparens och minskad korruption ska integreras i hela verksamheten. Ökad kunskap, tillgång till information, dialog och deltagande som främjar jämlikhet och jämställdhet är genomgående teman som bidrar till global policy- och metodutveckling och kapacitetsuppbyggnad.

Verksamheten ska bidra till en ökad global kapacitet att ansluta sig till och genomföra åtaganden inom ramen för internationella miljö- och klimatkonventioner och avtal. Vikten av att skapa bestående kapacitet och administrativ infrastruktur bör beaktas. Verksamheten ska också bidra till att miljö- och klimatperspektivet integreras i länders budget- och planeringsprocesser.

Verksamhet med koppling till ökad vattentrygghet kan till exempel innefatta hållbar och gränsöverskridande vattenförvaltning, att minska föroreningar och utsläpp, återställande och skydd av biologisk mångfald och sötvattenekosystem samt ökat stöd till naturbaserade lösningar. Verksamhet med koppling till energi ska öka tillgången till förnybara och effektiva energilösningar inklusive icke nätanslutna lösningar och avstå investeringar som skapar inlåsnings effekter i fossilbaserade energisystem. Verksamheten kan också inkludera insatser som främjar energieffektivisering, och på så sätt accelererar utfasningen av fossila bränslen. Även verksamhet som främjar utfasning av miljöskadliga subventioner kan ingå.

Verksamhet med koppling till hållbara städer kan inkludera stöd till hållbar stadsutveckling samt bidra till ökad finansiering av grön och klimatsmart infrastruktur samt naturbaserade lösningar i städer. Även verksamhet med koppling till att tillhandahålla miljömässigt hållbara grundläggande samhällstjänster såsom energi, rent vatten och avlopp kan ingå. Verksamhet med koppling till hållbar produktion och konsumtion bör inriktas på en effektiv och förebyggande kemikaliekontroll och avfallshantering samt förstärkta samarbeten kring giftfri cirkulär ekonomi. Hållbar produktion och konsumtion kopplar också till omställningen till hållbara livsmedelssystem samt tryggad livsmedelsförsörjning, minskat matsvinn och livsmedelsförluster.

I verksamhet med koppling till stärkt anpassningsförmåga och motståndskraft mot klimatförändringar och naturkatastrofer bör det framtida arbetet inriktas på såväl kortsiktiga samt mer långsiktiga anpassningsåtgärder, såsom t.ex. ökad tillgång till och användning av meteorologiska data, främjande av naturbaserade lösningar och motståndskraftig infrastruktur.

I verksamhet med fokus på hållbara hav- och vattenresurser bör det framtida arbetet inriktas på att minska föroreningar och en hållbar, inkluderande och rättvis blå ekonomi. Detta inkluderar ekosystembaserad planering, förvaltning och restaurering av kustområden och marina områden samt biologisk mångfald. Verksamheten ska också bidra till stärkande av havens motståndskraft mot klimatförändringar och försurning genom bl.a. restaurering och skydd av kustområden mot naturkatastrofer.

Verksamhet med koppling till skydd av ekosystem och den biologiska mångfalden ska dels ta utgångspunkt i att adressera orsakerna bakom förlusten av ekosystem och biologisk mångfald och bidra till att dessa frågor integreras i samtliga relevanta samhällssektorer. och dels bygga upp hållbara förvaltningssystem avseende ekosystem som inkluderar skydd, skötsel och restaurering. Verksamheten ska även bygga upp hållbara förvaltningssystem som bidrar till skydd och restaurering av degraderade ekosystem samt till en miljömässig hållbar markanvändning, hållbara livsmedelssystem och hållbar förvaltning av naturresurser. I alla delar av verksamheten ska möjligheterna till miljöanpassade näringar och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor beaktas liksom värdet av att insatserna bidrar till stärkta institutioner.

För samtliga områden gäller att den yngre generationen och viktiga förändringsaktörer i andra åldersgrupper bör beaktas. Partnerskap med en bredd av aktörer, överstatliga, mellanstatliga, statliga och icke-statliga, ska eftersträvas i genomförandet. En aktiv samordning och samarbete med EU:s verksamhet inom ramen för strategin ska eftersträvas. Möjligheten för den svenska resursbasen, exempelvis myndigheter, näringsliv, universitet och högskolor samt enskilda och fackliga organisationer med erfarenhet och kompetens inom olika samhällsstrukturer, att bidra i genomförandet ska tillvaratas.

Synergier mellan strategins olika områden ska tillvaratas. Synergier ska också sökas med verksamhet inom ramen för andra relevanta strategier inom det svenska utvecklingssamarbetet och det humanitära biståndet. Särskild vikt ska läggas vid komplementaritet och synergier mellan de globala tematiska strategierna för en hållbar utveckling. Även potentiella synergier inom ramen för sustainable transition through economic partnership (STEP, tidigare bredare relationer) ska beaktas. Möjligheter att genom Sidas garantiinstrument och särskilda utlysningssonder bidra till mobilisering av finansiering från den privata sektorn inom för denna strategi prioriterade områden ska särskilt beaktas, inklusive för medelinkomstländer i syfte att accelerera omställningsarbetet. Stöd via multilaterala organisationer ska vara förenligt med svenska prioriteringar och förhållningssätt i samarbetet med de multilaterala organisationerna.